Debreczen 1863. Aug. 30. 35. szám. Második évfolyam

Megjelen **minden vasárnap.** Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hóra 1 frt. 80 kr. **Szerkesztő és kiadóhivatal** a czegléduteczi 3. számu Kalkaházban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetésdij : Négyhasábos petit-sorért egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszorinál 4 kr, többszörinél vagy nagy terjedelmü hirdetésnél árleszámitás. Egyes szám ára 15 kr.

Állitsunk takarék-magtárakat!

A mostoha idő s az ebből rendesen kifejleni szokott szükség akaratlanul is ösztönözi az embert arra, hogy védelmi szerekről, segélyforrásokról gondolkozzék. Igy jött létre többnemü segélyező jótékony intézet; ily szempontból állittattak fel sok helyen a takarékmagtárak, melyeknek messzekiható üdvös czéljáról, ugyhiszem, senki sem kételkedik. S épen e jelen inséges év, — mely már is több helyen szükséget, kétséges aggodalmakat támasztott, a jövőre nézve pedig kiszámithatatlan szomoru következésekkel rettent, hathatósan ösztönöz és buzdit minket, hogy karoljuk fel a takarékmagtárak ügyét.

B. Ujfaluban az 1858-dik év, október 10-dik napján állittatott fel egy egyházi takarékmagtár, a gyülés által megerösitett következő alapszabályok mellett:

1 §. Czélja a takarékmagtárnak:

1.) Az egyháznak netalán elöjöhető mostoha körülmények közt segélyt nyujtani s annak jövőjét, felvirágzását elömozditani.

2.) Az egyes lakosoknak kölcsön gabonaforrást nyitni.

3.) Jótékony czélokat foganatositani.

4.) A bekövetkezhető drágaság, vagy szükség idején a szegényebb osztályu népet valláskülönség nélkül segiteni, vagy talán az éhenhalástól is megmenteni.

2 §. Alapja s növekedési forrása:

1.) Az egyház részéről jelen első évben 30 frt 37 kr.

2.) Az egyes lakosok által önkint, minden visszakövetelésről lemondás mellett felajánlott pénz, vagy gabonamennyiség; még pedig vagy egyszer mindenkorra, vagy pedig évenkint ajánlott bizonyos összeg.

3.) Az igy begyülendő pénz is gabonává változtatatván által s az összes gabonamennyiség évenkint kiosztatván a lakosok között, azok minden köböl után — bármely részében vegyék is ki azt az évnek, — egy vékát tartoznak fizetni; amely egy véka azonban egyátalában nem kamat gyanánt fog tekintetni, hanem általa szent czélunkat, t. i. a takarékmagtárnak nevelését akarjuk eszközölni.

4.) Az ilyeténképen bejövendő járulékoknak tökésitése által a magtár legalább is 3 évig fog gyarapittatni.

5.) Az egész magtár az egyház minden jövedelmétől elkülönitve kezeltetik és hogy az egyház jövedelmével, vagy vagyonával össze ne olvasztathassék,

6.) külön számadás feltéte mellett az egyházi gondnok keze alá bizatik.

3 §. A gondnok kötelességei:

1.) A begyült gabonamennyiséget — a pénzt is gabonává változtatván által — a fent kitett feltétel alatt t. i. minden köböl után egy véka szamittatván, a választmánytól nyert utalványra az egyes lakosok közt évenkint kiosztani.

2.) A tökét a járulékokkal együtt, minden évben legkésőbb október 1-sö napjalg mindenkitől beszedni.

3.) Csak két biztos kezes jótállása mellett adhat ki kölcsön, még pedig a megállapitandó kötelezvény mintájára a város bármely rendü és rangu lakosának.

4.) A kezelésről pontos számadást vinni és számadását évenkint egyszer, jelesen januárhóban a magtárt alapitó gyülésnek, vagy az ezáltal kinevezendö választmánynak bemutatni tartozik.

4 §. Felügyelő vagy ellenörködő testületek.

1.) Legfőbb felügyeleti joggal bir az alapitó közgyülés, melynek tagja minden, a magtárhoz akár pénzzel, akár gabonával járuló egyén; megjegyezvén azonban, hogy ezen jog csak azokra terjed ki, akik legkevesebb egy köböl gabonával, vagy 4 pengö frttal járultak a magtár alapjához.

2.) Különösebb felügyeleti joggal bir az ugynevezett választmány, mely a helybeli lelkészen, a főgondnokon s a város főbiráján kivül állhat a közgyülés által választandó 2 vagy 3 tagból.

5 §. A közgyülés jogai s teendői:

1.) Évenkint egyszer, vagy ha körülmény ugy kivánja, többször is összegyülni és gondnok számadását megvizsgálni.

2.) Az alapszabályokat módositani, vagy a körülményekhez képest egészen megváltoztatni.

3.) A fentebb kitett 3 év elmultával a jövedelem egyrészének jótékony czélokra — milyenek templom, iskolák, egyház-épületeinek jókarban tartására segély-nyujtás; iskolai tanszerek szerzése; szegényebb sorsu tanulók tanittatása; szegényebb sorsu tanulók jutalmazása; dologtehetetlen lakosok élelmezése stb. — szóval az egész magtár kezelése módjáról való godoskodás.

4.) Hiányzó választmányi tagokat kipótolni.

6 §. A választmánynak jogai s kötelességei:

1.) A kezelő gondnok eljárását szemmel tartani; különösen azt, hogy a begyült összeg ne heverjen, hanem évenkint idejében kiosztassék.

2.) A gondnok naplóját olykor-olykor megtekinteni; a kiosztott s bentlevő gabonamennyiséget az összes bevétellel összehasonlitani, még pedig a napló nyomán.

3.) A közgyülés által meghatározandó jótékony czélok foganatositásáról lelkiismeretesen gondoskodni.

4.) A gabonát kivenni akarók és kezesek vagyoni állását megvizsgálni s a gabonát utalványozni.

5.) Ha helyét és idejét látja, közgyülést hivni össze.

7 §. Az egyes alapitók jogai:

1.) Minden egyes alapitónak joga van a közgyülésen, mint különben is szavazattal biró egyénnek inditványt tenni a jövedelem egyrészének hovaforditása tárgyában.

2.) Joga, sőt kötelessége, — ha netalán hibát, vagy visszaélést tapasztal, a választmánynak jelentést tenni.

3.) A kezelésről és a magtár állásáról magának akár a választmánytól, akár a gondnoktól felvilágositást kérni

8 §. Az aláirási-iv ereje:

Az idevonatkozó aláirási-iv — mely a helybeli lelkésznél áll — teljes erejü kötelezvény gyanánt fog szolgálni. Ésigy mindenki, aki nevét arra felirja, tartozik erkölcsi kötelességénél fogva az arra felirt összeget, legyen az akár pénz, akár gabona, lelkiismeretesen befizetni.

Ezeknek felolvasása után azt kérdezheted nyájas olvasó! micsoda alapon épült fel; mily eredményre jutott ekkoráig s minő jótékony czélokat létesitett a b. ujfalui takarékmagtár?? Ezen méltán feltehető kérdésekre a legbiztosabb adatokkal szolgálhatok e következő pontokban:

1-ször. Az 1859-dik év elején, önkintes adakozások utján 40—50 köböl gabonából állott az.

2-szor. A jelen 1863-dik évben már, részint adakozások, részint a kamat tőkésitése által 310, mondd: háromszáztiz köbölre nevekedett fel.

3-szor. A lefolyt rövid idő alatt többnemü jótékony czélt létesitett e takarékmagtár; jelesen:

a.) Évenkint aratás előtt — amikor rendesen legdrágább és legszükebb a kenyérnekvaló — kölcsön adott gabonát a megszorult lakosoknak.

b.) Több szegény elnyomorodottnak nyujtott időnkint segedelmet alamizsnaképen.

c.) A magtár épületének kijavitásához járult.

d.) Tetemesen megkönnyitette az iskoláztatást és igy segitett az összes közönségen, különösen a gyermekekkel megáldott szülékon. Minek felvilágositására jónak látom részletesebben kiterjeszkedni.

B. Ujfaluban a mult években fizettek a szülék tandijul figyermekeikért egy véka gabonát; leánygyermekeikért pedig egy véka gabonát, egy véka árpát és 40 krt. Átlátta az elöljáróság ez aránytalanságot már régebben, de az egyház szegénysége miatt nem volt képes segiteni e bajon. Ami oly sok éven át csak puszta óhajtás maradt, ime megadá ezt is a takarékmagtár. Ez nevezetesen isten segedelme és a czélszerü kezelés által reménységen felül megnevekedvén: a mult év végén tartott alapitó közgyülés egyező akaratttal elhatározta, hogy **töröltessék el a leánygyermekért eddig a szülék által fizetett egy egy véka árpa sennek kárpótlásaul fizettessék a 2 leánytanitónak évenkint a takarékmagtár kamatjából 22 köböl 2 véka buza.** Közgyülésünknek ez üdvös határozata örömmel fogadtatott és megerösittetett az egyházmegyei gyülés által, sőt követendő példaul ajánltatott a többi egyháznak is. — E határozat a folyó évben életbe is lépett már egyházunkban, miáltal leányiskoláinkban a tanulók száma már eddig is tetemesen nevekedett. S ki ne látná által, hogy ez **egy lépés az iskolázás megkönnyitéséhez s majdan az ingyeniskolázás behozatalához.** — Adja isten, hogy ugy legyen!!!

Mi jelenlegi egyházi és a községi elöljárók közös erövel mindent elkövettünk, hogy ez évben hovahamarabb begyüjthessük a kölcsön kiosztott gabonát takarékmagtárunkba; hogy igy a jövő tavaszszal — midön arra talán legnagyobb szükség leend — ismét kioszthassuk. Igy remélhetjük, hogy 300 köbölnyi takarékmagtári gabonánkkal is sok szükölködőnek kenyeret adhatunk és sok éhezőnek könyeit letörölhetjük.

Ime igy növekedik meg a kicsiny összeg; igy hoz a csekélynek látszó kezdet áldásos gyümölcsöket, kiszámithatatlan hasznokat, üdvös eredményeket!!

Ti azért, kiknek hatáskörötök megengedi, karoljátok fel ez ügyet és állitsatok takarékmagtárakat!

Némethi Lajos m. k.
b. ujfalui ref. lelkész.

Egy öreg ember ismerteti Debreczent, régi tanulótársa fiával.

(Folytatás)

A nagypiacz kitünöbb uj épületei után, melyek közé a hajdani Lónyai, Sinai és Hollósi házak romain épült Vecsei és Farkas házak is méltán sorozandók, kedvesen hat a szemre az 1730-ban épült reform. kistemplom, bádogos tornyával együtt; nem azért mintha az elsülyedt falak valami vonzó alakkal birnának, hanem mivel tudtommal csak ily régiségre sem mutathatunk, miután a Vadászi név alatt ismert ház lebontatott, melynek helyét később megmutatom. Most ugyanezen helyen uj templom terveztetik, melyre eddig is nevezetes pénzbeli adományok gyültek be.

A kistemplom és gr. Dégenfeld Imrének hosszu boltsorral terjedező emeletes, részben kétemeletes háza alkotja torkolatát a sokáig „német“ most a legnagyobb magyar hazafi gr. Széchenyiről nevezett utczának.

Baloldalon az első házban (1820 sz.) mint lelkészi lakban köztisztelet tárgyai voltak az én érésemre Gaal András egyházkerületi főjegyző, Diószegi Sámuel — kiről a füvészkertben dicsérettel emlékeztem, — Tatai Sándor, előbb a történelem, görög és római irodalom tanára. Innen halt ki utoljára Szoboszlai Pap István superintendens, kir. tanácsos és vaskorona vitéze; egy — életében sokat tömjénezett, sokat gyanusitott, mindenesetre ritka egyéniség. Koporsóját, melynek ára alig telendett ki saját hagyatékából, 1855. nyarán, számra és fényre szokatlan sokaság kisérte a czegléduteczai sirkertbe és a debreczeni egyház által ottan épittetett kriptába, melyet egy fehér-márvány gúla jelel a prof. Csécsi Nagy Imre, prof. Vecsei József, egyházkerületi főjegyző és esperes Fésös András s egyházi főgondnok s nyug. polgármester Poroszlai Fridrik sirhalma közelében.

Ha jól emlékezem, két hétig tartott a szabad közbirálat az egyiptomi meghalt királyok felett; Szoboszlai felett mai napig foly. Mert rendkivüli elmeajándékai, korszakot nyitott egyházi szónoklata, világismerete és elnöki jártassága közönségesen el vannak ugyan ismerve: de kormányzatának öszintesége s a vallásszabadság melletti hüsége kétségbe vonatik, némelykor még olyanok által is, kik az ő szellemi fenségét csodálták, magasztalták, midőn a protestansoknak 1848-ki egyetemes értekezletén, a vallásügyi magyar miniszterium elé terjesztendő kivánatokat közmegelégedésre formulázta s élőszóval tolmácsolta. Ohajtandó volna azért, nem mondom az egyházi történelem, hanem csupán a vélemények tisztálása érdekében is, hogy az 1855. évben Bécsbe hivatott protestans bizalmi férfiak gyülekezetében tett nyilatkozatai, melyeket ő kevés napokkal halála előtt, az egyházkerület levéltára részére lepecsételve adott által, már egyszer felbontatnának és közzé tetetnének!

A szomszéd Szabó, előbb b. Vay-háznál mondják, hogy XII. Károly svéd király egykor szállva lett volna; magam voltam pedig szemtanuja, a négy reform. egyházkerület részéről 1820. évben az országos tekintetü Vay József hétszemélynök elnöklete alatt ottan tartatott nevezetes general conventnek.

Itt az 1813. számu háznál létezik **Okolicsányi** és társa jóhitelü uj könyvnyomdája, melyről eszmetársulatnál fogva jut eszembe, hogy két nagyobb könyvkereskedésünk, két kölcsön-könyvtárunk is létezik. Átellenben müködik a körajz-nyomda, kereskedő Nagy József ur 1766. számu házánál, melyben foganzott sőt valósult meg a külföldi egyetemekre is küldendő ifjak rendes segélyzésének üdvös eszméje. Innen néhány lépésnyire ime itt az 1768. számu ház, néhai orvos-doktor Segesvári Istvánnak a Derham Physico Theologiája fordítójának egykori tulajdona, hol ő több évtizeden által haugyaszorgalommal gyüjtögette mindenfelől az adatokat Debreczen város történelméhez.

Ugyanezen oldalon deszkaboltok foglalják el az 1787. számu telek homlokát, melyben, mint szülői házban a sze-

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Jelzet: G485; Z6061

rény Beregszászi Péter, az élő tanár Beregszászi Pál ur testvérbátyja, természeti hajlamától vezettetve s önszorgalmával a rézmetszésre adta magát, melynek első zsengéit, a Sárváry Pál 1804-ben világot látott „Rajzolás mesterségének kezdete“ czimü munkája mellett mutatta be a közönségnek. Ugyanazon munka 1807-ben kijött II. darabja mellett, már a régi müvészet legszebb maradványait, mint Marsot, a győzhetlen Apollót, a Marsot meggyőző Vénust stb. bátorkodott szép igyekezetü vésője tárgyaivá tenni. Egyike volt ő a főiskolai ifjuság között e század elején támadt azon müvészeti önképezdének, melyből kerültek ki az érdemes Karacs Ferencz, Kármán János, Erős János (utóbb kabai lelkész, kinek rajza után maradt fen Csokonai Vitéz Mihály arczképe,) a debreczeni iskolai átlást metsző Erős Gábor, Pap József és Pethes Dávid; kik közül Erős Gábor stereotyp-kisérleteket is tett, melyekből két lapocska a magyar nemzeti muzeumban őriztetik. De leginkább kedveztek a körülmények e pályán, mind a képződésre, mind a közhatásra nézve, akadémiai képiró Kiss Sámuelnek, ki 1812-ben a debreczeni rajziskola első tanitója lőn.

Midőn örömest emelem ki előtted kedves vándortársam! mindazt, ami értelmem szerint Debreczennek dicsőségére tartozik: nem titkolhatom el, mikép a beszélgetés közben elért — az 1802-ki nagy tüz után a városról ide költöztetett külsővásár, „sátrak“-nak nevezett, de már jobbára téglából emelt s helylyel-helylyel emeletes épületeiben egyszersmind a többizben történt uj telekosztásokban keresem az okát annak, hogy számos szép földszinti, de ily város nagyságához képest kevés nagyobbszerü emeletes házra mutathatunk fel. Talán nem messze az idő, mikor a kereskedés, a dolog természetéhez képest is, a város közepére költözendik s az elhagyott sátrak, más hasznos czélra fordittathatnak. A nem sokkal ezelőtt, urak és dus kereskedők által is használt kétkerekü talyigán kellene ugyan tulajdonképen a nagypiacz felé visszatérnünk, hogy a szekerezés azon nemével is megismerkedhessél: azonban kényelmes bérkocsira is ülhetünk, miután az utczák állapotának faburkolatok által lett javulása, bérkocsisokat is szép számban idézett elé.

Következik, hogy a nagypiacznak a kistemplomtól délre terülő részén nézzük meg, ami egy vagy más okból figyelmet érdemel.

Jobbról a kistemplom melleti lelkészi lakban székeltek egymás után mint superintendensek, a buzgó imádkozásáról, magasabb körökben honos társalgásáról, széles nyelvtudományáról ismeretes, — még czigányul is értő Benedek Mihály és a tudósi babérjain nyugvó Budai Ésaiás, kikről már előbb is tisztelettel emlékeztem.

Ama szivattyus kut, mely az elenyészett őrzőház helyén, legelsőben furatott, ártézi példa után, — melynek mintájára a városban több hasonló kut készült, — valóságos korszakot képez Debreczen müvelődési történetében. Mert, noha még 1800-ban tervezte a városi elöljáróság: hogy az ivóviz, melyben való fogyatkozás már akkor is nagyon éreztetett, a „nagyerdő“-ről behozattassék, de azon terv kivitele, a felkért pesti gépész közbejött halála miatt meghiusult. Mintegy 30—40 évvel azután aratott tehát magának állandó érdemet polgártársai irányában e kutfurási vállalatnak, — amennyire tudom, — mind javalója mind főeszközlője Raidl József, szép olvasottságu, az önérdekben felülemelkedve a közügy mellett buzgó, fölvilágosodott hazafi, kit, — mint érdemli — másutt is meg kell emlitenem. Csakugyan a Raidl Józsefé volt a Kovácsféle kétemeletes házzal, vétel utján egybeolvadt emeletes ház. Megviheted öcsém! az én öreg barátomnak, hogy a kormos vargaszin helyén, — melyben alól nehány barlangszerü boltocska volt nyomorult állapotban, az emeleten pedig jóideig a müpiar a színészettel osztozott: most a város egyik legjelentőbb épülete emelkedik. Mert mellőzvén az alól levő világos boltokat, az első emeletet a polgári kaszinónak bálok, hangversenyek és társulatok gyüléseire is használtatni szokott diszes termei foglalják el; második emeletbe pedig az itteni első kártyagyár menekült.

Látod a piacz másik oldalán azon emeletes házat, mely előtt teritett asztalkák fagylaltra várják a vendéget? — Azt a házat, a Kazayféle legrégibb gyógyszertárral a mostani 7 gyógyszertár ősanyjával együtt, az emberszerető és nemes gondolkozásu Eördegh István birta, aki 1820. körül már előhaladt koru volt, de nyájas társasága nemcsak idősebbeket, hanem ifjakat is vonzott, kik a csillogás nélküli érdemet becsülni korán megtanulták.

Lépjünk be a szembetünő Csanakház alatt levő „gyümölcs-csarnok“-ba, mely a mostani szárazságban is többféle nemes gyümölcsecsel kinálkozik. Régóta fáradoznak már itt többen, valódi szakavatottság és buzgósággal a gyümölcsfáknak mind nemesitése mind szaporitása körül; mit az országos kertészettársulat részéről, mult 1862. évben itt rendezett kiállitáskor, a kertészetnek országszerte tisztelt barátai is illően méltányoltak. Koronkint nagyobb haladást reménlünk e tekintetben, miután sokaknak ereje és igyekezete központosul a kertészeti egyletben, melynek rendelkezése alá 1861-ben a városi elöljáróság mintegy 16—17 holdnyi területet bocsátott a boldogfalvai- és téglás kert között. Azon egylet ügynöksége müködik e csarnokban is, melyben ifju lelked méltán gyönyörködik.

A gyümölcs-csarnokkal átellenben levő csendőrlak helyén állott csak kevés idővel is ezelőtt, a régi Baranyiház, szélében és hosszában csaknem egymértékü ablakaival és kapufeletti szük emeletével. Itt szállásolt sokáig, báró Simonyi József a Hessen-Homburg-huszárok vitéz ezredese. Tul azon a Bogáthy-házat diszesebb polgári hajlék váltotta föl, melynek lépcsőzete feletti boltozatról Ceres istenasszony tekint alá, az ő áldásait hálásan fogadó tulajdonosra.

Miért nyüzsögnek ott balra a munkások azon utcza torkolatában? — Négyszegkövekkel kezdik burkolni a Telekiutczát. Hiába nevezed azt igy atyád előtt, mert ő a sánta-közt ismerte, mely midőn 15—20 évvel, legelső kisérletképen téglával burkoltatott, az ujonan ásatott földalatti csatornában, másfél ölnyi mélységben találtattak meg a régi tölgyfa-pallók s azon tégla, mely az 1802-ben leégett nagytemplomtól hordatott oda az utcza feltöltésére. A téglaburkolatot később faburkolat váltotta föl, mely részben most is megvan még. Ez a szükebbszerü utcza tehát, mind a tégla- mind a fa- és terméskőburkolat bölcsője.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

□ A debreczeni kertészeti egylet f. hó 22-kén tartatott választmányi ülésében olvastatott fel dr. Siebenfreund hazai jeles gyümölcsészünk levele. melyben egyletünkkel tudatja, hogy a felső Sziléziában Goerliczben a német pomologusok által f. évi okt. 10-kén rendezendő gyümölcs- és terménykiállitásra netalán egyletünk részéről küldendő termények elszállitását szivesen elvállalja. — Ennek folytán a választmány, azon meggyőződésben, hogy e vállalat ugy a hazai gyümölcsészet, de különösen vidéki szokottabb gyümölcs- és terményfajainknak, továbbá egyletünk életének tudatása és megismertetése által gyümölcsészetünkre nézve, a jövendőben sokoldalu hasznos eredményre vezetend: egyletünknek, a nevezett kiállitáson leendő részvétele elvileg kimondatott s a helybeli ez évi kiállitás tervének kidolgozásával megbizott választmányi tagok, a goerliczi kiállitásra vonatkozó programm átadása mellett ujolag megbizattak, miszerint a jövő szept. 15-ig a kiállitandó gyümölcs- és terményfajokról s ezeknek elküldése módjáról gondoskodjanak s javaslattételüket adják be.

Elnök Szabó Bálint ur előadta, miszerint az egyleti pénztár jelen állásában a csőszháznak ez évben fölállitása teljes lehetetlen; — azonban ehelyett, mint az egyletre nézve több hasznot igérő üvegház mielőbbi elkészitését — egyetértőleg az igazg. bizottsággal — hozá javaslatba, melynek terve beadásával az igazgatóbizottság elnökileg már eleve meg is bizatott. — Tudomásul vetetett.

Egyleti pénztárnok Thamássy Károly ur több — ez évben nem fizetett, részint helybeli, részint vidéki részvényes tagok névsorát mutatván elő; kéri a választmányt, hogy a részvénydijak mielőbb befizettetésére nézve intézkedjék, annyivalinkább, mivel a pénztár ezen tetemes összeg befizetése által kedvezőbb helyzetbe jutand.

Elnök Szabó Bálint ur, pénztárnok és jegyző urakkal egyetemben a választmány által megbizattak hogy a nevezett hátrányban levő részvényes tagokat, külön, egyenkint szerkesztett levélben az egylet nevében, tartozásaik mielőbbi befizetésére szólitsák föl; utasitván őket, hogy a fizetést Thamássy Károly gyógyszerész urnál, mint az egylet pénztárnokánál, mindenkor teljesithetik. — Felolvastattak a f. évi aug. hó 1-jén, 8-kán és 20-kán tartott izlelések eredményéről beadott jegyzőkönyvek. — Tudomásul vetettek s egyszersmind az izlelőbizottság megbizatott, hogy ezen — általa időszakonkint beadott jegyzőkönyvek nyomán, az év végével, hirlapban közzététel végett, az izlelés alkalmával tenyésztésre különösebben ajánlhatóknak talált gyümölcsfajokat, nevük, izük, sajátságaik és termesztőik neve megemlitése mellett, jegyzékbe foglalva adják be.

○ A helybeli kereskedelmi kamara a selyemgubók beváltatásában leendő közremunkálás végett hozzá intézett több rendbeli megkeresés folytán alapos tudomás következtében, a selyemtenyésztők érdekében közhirrététel végett f. hó 14-kén arról értesitette a kerületében eső főbb hatóságokat, hogy a selyemgubók beváltásával még fővárosunkban sem foglalkozik egy kereskedőház sem, a honban, csupán a czenki gombolyda (filanda) az, mely ily gubókészletnek beváltására hajlandó.

Az árukat a gombolyda előre meg nem határozhatja ugyan, hanem minden igyekezetét oda forditja, hogy az ország minden részéből minél több gubót s ennek minőségéhez képest minél méltányosabb árakon beválthasson.

Az érdeklettek magukat a czenki gombolyda, vagy is annak bérlője Stürmer Artur urral tegyék érintkezésbe és leveleiket hozzá Sopronon át Czenkre intézzék s hiszi a kamara, hogy a bérlő által oly árak fognak kináltatni, melyek honunkban e kezdeményezett iparra csak buzditók lesznek. A kamara azon felhivásra, hogy az 1862 jul. 9-kén legfelsőbb helyen megerősitést nyert s az 1862 nov. 1-jén életbe léptetett pálinkaadóztatási rendszernek — a birodalom más részeiben mutatkozó eredményhez képest — a hazai gazdászat ipar és kereskedelemre vonatkozó befolyásáról észrevételeit közölje; f. hó 19-kén kelt emlékiratában azon körülmény okát, hogy számos alföldi pálinka és szeszgetők üzletüket már eddig is megszüntették, az adórendszernek az egész birodalomra lett egyenlő alkalmaztatásában találja s az indokok elősorolása után azon nézetét nyilvánitja, hogy ha a magyarországi pálinka- és szeszgetőknek más országok mellett — melyekben t. i. czen iparág évtizedektől fogva virágzik — jelentékeny kedvezmények nem adatnak, jelesül hahogy az 1863 nov. 1-től kezdve az egyformán kötelező adó kivételesen le nem szállittatik; akkor az alföldnek pálinka- és szeszipara, mely földtrágyatermeléssel különösen pedig baromhizlalással van egybekötve, a nyerstermékeknek a közelebbi szük esztendők, főleg az idei rendkivüli száraz időjárás folytáni megszükülése és az itt-ott találtató csekély készlet drágasága miatt, a nemzetgazdászat nagy kárára, ki sem számitható ideig meg fog semmisittetni.

□ A napokban tért vissza városunkba jeles tehetségü fiatal épitészünk Varga Ferencz ur, ki az épitészeti szaktudományokat Európa leghiresebb müegyetemeiben végezé — s jövőre állandó lakosa ohajt lenni Debreczennek; mely körülménynek annálinkább örvendünk, mert hiszszük, hogy az, városunk épitészeti jövőjére nem csekély befolyással leend.

□ A helybeli kereskedőtestület négyosztályu kereskedelmi vasárnapi-iskolájának növendékei fölött tartandó nyilvános évi vizsgálat, ma délelőtt 9-től 12-ig s délután 3-tól 6 óráig a ref. főiskola imaházában tartatik meg.

*F. évi szept. 4-kén d. e. 10 órakor a m. k. Főkormányszék által a közinség enyhitése és a szabályozási munkák előmozditása tekintetéből, a körös-berettyószabályozási társulatok számára eszközlendő 600,000 frtnyi kölcsönnek mikép leendő kiosztása és biztositása fog tárgyaltatni a városház teremében, melyre a társulat tagjai elnökileg meghivatnak.

** A debreczen-nagykárolyi országut előleges munkálatai befejezve levén, felsőbb helyre már föl vannak terjesztve. Az egész munka költsége mintegy 270,000 forintra tetetett. A földmunkálatok nehány nap mulva már meg is kezdetnek.

○ Ugy értesülünk, hogy állandó szinházunk nézőhelyének terve némi módositáson megy át, amennyiben a 2-dik emelet két oldalában lesz csak 4—4 páholy, a többi része zártszékek s állóhelyekül tartatik fön; miáltal állitólag 50—60 személylyel férend ott több el, mintha mind páholyokká alakittatott volna nevezett emelet.

○ Szinházról szólván, nem mulasztjuk itt el a felügyelők figyelmébe ajánlani a munkásoknak azon rosz szokását, miszerint, valahányszor valamely idegen a szinházat megszemlélte s távozni akar: mindannyiszor pár suhancz állja utját, kik zsinórt feszitnek az ajtó elé s addig ki nem bocsátják, mig borravalót nem vet nekik. Nem hiszszük, hogy ez a felügyelők tudta s beleegyezésével történnék s reméljük, hogy a sarcz e neme nem ismételtetik többé.

= Lapunk közelebbi számai egyikében közlött s biztos kutforrásból eredettnek vélt ama hirt, melyszerint a földadó városunkban elengedtetett: alaptalannak kell nyilatkoztatnunk azon lakosok czáfolata nyomán, kik még a mult vasárnap is katonai executioval kény zerittettek földadajuk kifizetésére.

** A mult heti bő esőzés a növényéletre valóban áldást hozó volt. A kaszálók, tartós jó idő mellett még sarjut is adhatnak s azon gazdászok, kik a kedvező időt fölhasználva tarlóföldeiket póttakarmánynyal vetik be: kisérletük kétséget nem szenvedőleg csak sikert mutat föl — s még azon esetben is ha a kaszálásra kedvező idő nem lenne a netaláni őszi esőzések miatt: a marhatenyésztőkre nézve akkor sem csekély nyeremény, ha jószágaikat darab ideig ily legelőn tarthatják. — A szőlővel kevésbbé érezteté jótékonyságát az eső, amennyiben az érettebb szemek mind kihasadoztak. A kihasadások még a baraczkokon s szilvákon is tapasztalhatók. — A dinnyére ellenben igen kedvezőleg hatott s az ujabb kötések még szépen fejlődhetnek a talaj megázása folytán. A zöldségveteményekre szánt földek megmüvelése és bevetésére is igen alkalmassá vált az idő, melyet gazdasszonyaink figyelmébe ajánlani el nem mulasztjuk.

= Ismételve figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a régi „pengőkrajczárosok“ csupán holnapestig lesznek forgalomban; azután csak a becsértéken alul, font számra adhatnak azokon tul.

○ Péntekre viradóra egy helybeli hentes, czegléduteán kötél által vetett megunt életének véget. Egy vasuti podgyászolónak neje pedig ugyanazon éjjel nyakát metszette el s igy vetett véget élete napjainak.

VIDÉK.

* Szász-Régenből irják nekünk kuriózum gyanánt s figyelmeztetésül azon utazóknak, kiket sorsuk azon városba vezetné, hogy ott, 10 órán tul az utczán fönhangon nem szabad nevetni, mert ha a városi rendeletet bárki áthágná: rögtön a hüvösre kisértetik a szászrégeni „constabler“-ek = éji örök által. Levelező is — ki pontban ¼ 11 órakor az utczán elnevette magát, csak nagy ügygyel-bajjal menekülhetett a tulbuzgó örök körmei közül; és midőn másnap emiatt a hatóságnál panaszkodott s a tulerélyes öröket durvaságukért büntettetni kéré: az igazság emezeknek lőn kiszolgáltatva, nyiltan ki levén mondva, hogy polgári őrjáratot büntetni nem lehet, mert különben egy sem állana ki éji őrszolgálatra. — Sajátságos érv!

Ugyanonnan irják. hogy a városhoz egy órajárásnyira levő Zsabongicza nevü sós-fördőnek az a különös tulajdonsága van, hogy fördés alkalmával az ember a legmélyebb helyen sem ül le; bátran lehet benne járni, de csak az erős testalkatuaknak, mert a gyöngébb idegzetüeknek órrukon s ajkukon megered a vér; mire egy

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Jelzet: G485; Z6061

16 éves leányka a napokban is példa volt, ki 5 percz alatt megszünt élni. Ugymondják, hogy e hely hajdan sóakna volt, mely beomlott.

☐ Herczeg Esterházy Pál teljhatalmu biztosa Mészáros Károly ur és Komádi mezőváros lakosai között folyó aug. hó 21-kén örökös egyezség köttetett, mind az urbéri szerződésből származó viszonyokra, mind a királyi kisebb haszonvételekre nézve. Ez alkalommal ő herczegsége részéről, az ottani reform. egyház különféle szükségeire 50, egyéb községi czélokra pedig 26 hold ajándékoztatott.

= Selmeczbánya lelkes hölgyei elhatározák, hogy a magyar-váll s mentét mindvégig viselendik s idegen mez, tagjaikat soha nem fogja födni. Azonkivül elvül tüzék ki, hogy bármely mulatság alkalmával csupán oly férfival tánczolnak, ki sujtásos nadrágot, nem pedig bugyogót visel.

* A napokban Pesten és környékén sáskák mutatkoztnk.

** A szalontai vizszabályozó magántársulat ez évi rendkivüli közgyülésének határideje f. évi szept. 7-ének d. e. 10 órájára tüzetett ki. A tanácskozmány tárgyát a nép inségének munkaadás általi könnyithetés végett hatóságilag kieszközlendő kölcsön feltételei megállapitása képezendi.

Irodalmi mozzanatok.

= Az inséggel küzdő magyarországiak segélyezése tekintetéből P. Szathmáry Károly N. Enyeden „Részvét-album"-ot fog szerkeszteni. E mü előfizetési ára 2 frt; mi f. évi október 20-ig, a szerkesztőséghez Nagy-Enyedre küldendő.

(Beküldetett.) „Népiskolai jutalomkönyv." Jó gyermekek számára irta Bonyhay Benjámin. Harmadik bővitett kiadás. Nyomtatta s kiadta Réthy Lipót, Aradon. Ára csak 10 kr o. é. Az érdekesen és sok tapintattal irt könyvecskét örömmel ajánljuk a szülék és tanitók figyelmébe, mint oly erkölcsi kalauzt, mely helyes és egyenes irányt mutat ki a gyermek lelki s testi életrendszerében.

* Emilia a „Családi Kör" szerkesztője a magyarországi szükölködők javára „Szeretet-könyv"-et ir. A mü kiállitását a papirgyártól kezdve a könyvkötőig ingyen végzik; a szétküldözést a „Cs. K." szerkesztősége szintén dij nélkül teljesitendi. Előf. pénz 1 frt; mely okt. 15-ig Emiliához (kalaputcza 17 szám) küldendő. — Ellenőrzésül az előfizetők névsorának közlése szolgáland.

KÖZÜGYEK.

* A nagybányai nőegylet közeleb) sorshuzással egybekapcsolt tánczvigalmat rendezett, melynek tiszta jövedelmét (300 frtot) a nagybányai szegények közt osztják ki. A kisorsolt tárgyakat Nagybánya és vidéke nemeslelkü hölgyei ajándékozák.

☐ A Csaba és Szabadka közötti vasutvonal földmunkálatai valószinüleg nem sokára megkezdetnek. Ott is több ezer ember nyerend munkát és kenyeret.

☐ Széchenyi Imre és Dénes grófok az alföldi inség enyhitéséhez 3000 frtnyi jelentékeny összeggel járultak.

** A „Hon" következő érdekes levelet közöl: „A legbiztosabban értesülünk, hogy a Lagrand-Dumonceau ur igazgatósága alatt álló „belga hitelbank" magyarországi képviselőjének Hajnik Pál urnak előterjesztésére, tetemes tőkét rendelt ki, amely a szárazság sujtotta községeknek Magyarországban, vetőmag beszerzésére, rövid uton fog kölcsön adatni.

A feltételek ugyanazok, amelyek a bank által a kölcsönöknél rendesen alkalmazvák; a különség abban áll, hogy a bank igazgatósága, kivételképen, szabályzott minimumától ez esetben eltér és kisebb összegeket is kölcsönöz; igen csekély összegeket kivánó községeket pedig kettőt-hármat összefoglalva, részesit a kölcsönadásban; továbbá, hogy e kérelmek minden mások előtt, a legrövidebb uton fognak tárgyaltatni, ugyhogy azon község, melynek okmányai rendben vannak, igen rövid idő alatt juthat a kivánt pénz birtokába.

A kölcsönök 20 évi törlesztésre adatnak s amint értesülünk, azok elnyerésére e következő eljárás szükséges: A kölcsönt kereső község, gyülést tartván az illető hatóság által kiküldött hivatalnok jelenlétében, egy vagy több egyént választ, akik a kölcsönt a község részére felveszik és az üzlet megkötésére rendesen kiállitott meghatalmazással ellátandók. Ezen kiküldött egyének ellátják magokat a kimutatandó biztositékot igazoló okmányokkal; u. m. hiteltelekkönyvi kivonat; birtok-iv (Besitz-bogen) a catastralis tiszta jövedelem kimutatásával s adókönyv; külön becslésre csak azon esetre van szükség, ha nem tisztán földbirtokot kiván a község biztositékul adni; ekkor a zálogul lekötendő tárgyról hiteles levél, minden okmánynyal — p. o. haszonbéri szerződésekkel — ellátva, szintén szükséges. Az ekint kimutatott hypotheka fele értékeig nyerhet kölcsönt. Állhat községi vagyonból, a gadák telkeiből s vagyonából; kik azt a község részére, e czélra átengedik.

Ha a megbizottak a fenemlitett hiteles alakban kiállitott okmányokkal el vannak látva, jöjjenek fel Pestre Hajnik Pál urhoz, ki a „belga hitelbank" magyarországi képviselője, ő megvizsgálván az okmányokat, a kölcsön feltételeit elmondja és irásba fogja adni s ezzel az illetők a nm. m. helytartótanácshoz folyamodnak engedélyért, hogy a világosan kijelentett feltételekre a község vehet-e kölcsönt vagy nem?

Nem kételkedünk, hogy tekintve a mostani nyomasztó helyzetet, amelyben annyi község sinlődik — s a tárgy sürgetős mivoltát, a m. hatóság, a már megelőző esetekkel analog, az engedélyt mielébb meg fogja adni s ezt megnyerve, a kölcsön kért pénzt nehány nap alatt felvehetni. Az első kamat s tőketörlesztés fizetése egy fél év mulva, utólagosan történik; e rendkivüli esetben és ha külön folyamodnak érte, azt is elnyerhetni, hogy az első részletfizetés a kölcsönvétel napjától egy egész évre, utólagosan történjék.

Semminemü alkuszokra, közbenjárókra, külön dijakra nincs szükség; a társulat maga dijazza megbizottjait s a kikötött s világosan előre megmondandó feltételekben mindennemü költségek benfoglalvák.

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal elismerésünket kijelenteni a Vindobona igazgatósága iránt (e társulat biztositja a belga hitelbank által nyujtott kölcsönöket), amely legnagyobb készségét mutatta a nehézségek elháritásában s az ügymenet gyorsabbitására kellően intézkedett."

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Kertész-gazdászati ügynökség terménykiállitása.

Beküldettek legujabban a debreczeni kertészetiegylet kertjéből: Sárváry-salezburgi alma. Ambrette d' eté, Beurre Blanche, Rother sommer d' or, Calebasse cavafon, Brugnon romain, Beurre romain, Diel vajoncza, Boncretien Williám körtefajok. Ugyanonnan spanyol és olasz czukor-dinnye, Takács vagy kun és kinszky görög dinnye.

Vas Béniámin urtól igen szép sámsoni görög dinnye.

Patay István urtól — nyiri termény — bámulatos szép vérvörös husu görög dinnye.

Illésy György urtól — debreczeni termény — amerikai ananász dinnye.

G. R. Anasztázia asszonytól — csatári termény — magyar kávé, csöves terménynyel teljes bokra; savanyu kigyó-dinnye, párizsi harang, Honfleur s több ananász dinnye.

Kovács Istvántól szép tohó almák. G.

Dinnyészet,

Az izlelő-bizottmány nyilatkozata némely e f. aug. 20-án izlelt dinnyék felett következő volt;

Gobóczy K. csatári terményéből 3 sz. krimi dinnye id. Bethlen Ferencz ur által szétosztott mag után termelve, amilyen szép kis tojásdad, rőtbarna foltokkal vegyes sárgászöld szinü külsejében; annyira nem izletes zöld husos belseje, mely bár vékony héjaig ehető de ikrás és semmi kitünő jellemet, vagy édességet nem tartalmaz, tenyésztése nem kivánatos.

E perizü ananász kissé gerézdes igen apró bibircsós, zöld sárga szinkülsővel, vékony héj és olvadó igen édes füszeres, zöld hussal.

Fagylalt, fehér gerézdes sima héj s olvadó, héjáig ehető zöld hussal, igen izletes.

Aknebát, a turquestáni tojásdad és zöld sárga külsőjével, vékony héjaig ehető; édes és bőnedvteljes zöld hussal.

Hógömb lapdagömbölyü sima aranysárga héjjal, husa hófehér kemény, ropogós és mégis bőnedvü, kellemes illat és finom édességgel, tenyésztésre a többi is, de ez különösen ajánlható.

Csanádi István urtól, debreczeni terményü turquestani sárga dinnye, füszeresb, de kevésbbé édes, mint a fenebbi aknebat. Vita tárgya maradt, hogy egy-e az ismert és kevésben különböző aknebattal, vagy külön faj? Tenyésztésre méltó.

Terménytár.

Debreczen. Aug. 28. — Mint értesülünk a mult heti eső a dohánynak igen sokat, a kukoriczának és a füveknek hol többet hol kevesebbet használt. Az időjárás jobbra fordultával a gabona üzlet is más irányt vőn és már e heti vásáron a forgalom épolyan csendes, mint a mult heti élénk volt. Rozs a mult héten 2 frt 90 kr—3 frttal üzettetett, most 2 frt 75—80 kr, könyen kapható és kukoricza, mely 3 frt 75—80 kron igen keresett volt, ma 3 frt 50—60 krt alig érhet el. Tiszta buzából kevés hozatott be, mely 4 frt 50—60 kron elkelt. Kevés kérdés volt árpára és zabra, a névleges árak: zabért 1 frt 70—80 kr, árpára 2 frt—2 frt 10 kr. (B.)

Pest. Aug. 27. — A pesti jánosfővásár alkalmával a terményüzlet igen lanyha volt. Gyapju csak a durvább fajta kelt. A mult vásárhoz arányitva az egynyiretűek 5—6 frttal keltek olcsóbban; homokos egynyiretűek pedig csak nehezen forgathatók régi árukat. Durva s a külföld által keresett erdélyi s alföldi 5—6 frttal drágult. A nyersbőr csak igen nyomott áron volt eladható. Pesti vágásu ökörbőrért 26—28, vidékiért 19—22, pesti tehénbőr 18—20, vidéki 12—14 és lóbőr párja 3 ½—0 ¾ frt. Fejes borjubőr 82, fejetlennek 92 frtjával vették mázsáját. A kidolgozott hőr kapós volt, mert sok vevője mutatkozott. Az ára azonban nem szállott feljebb. Felbőr 110—115, fekete 105—118, pontozott 120—122, fakóbőr 95—105, fontos 88—95, cserestalp 95—100, beillesztett 85—90, vonalozott borjubőr 190—192 frton ment. Gubics 10 frt 50 kron kelt az első rendü, a másod rendü pedig 9 ½ frtjával (120 fontonkint). Szalonna mázsája 54—55 frton kelt; az amerikai azonban csak 29 ½ frtjával adatott — Tiszta buza 5 frt 30 kr. rozs 3 frt 25 kr. árpa 2 frt 70—90 kr. zab 2 frt 30 kr. tengeri 3 frt 50 kron kelt.

Karczag. Aug. 28. — tiszta buza 4 frt 60 kr. kétszeres 4 frt — kr. árpa 3 frt 05 kr. zab 2 frt 20 kr. tengeri 4 frt — kr. kása itczéje 09 kr. paszuly 08 kr. borsó 09 kr. lencse – kr. szalonnának fontja — kr. faggyugyertya 42 kr. szappan 24 kr. olaj 44 kr. marhahus fontja 10 kr. juhhus 8 kr. fehérbor itczéje 14 kr. veresbor 20 kr. (Cs.)

B. Ujfalu. Aug. 27. — Tiszta buza 4 frt 20 kr. kétszeres 3 frt 50 kr. rozs 2 frt 80 kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 1 frt 80 kr. tengeri 3 frt 75 kr. 1 itcze köleskása 8 kr. paszuly 10 kr. lencse 12 kr. borsó 10 kr. szarvasmarhák középára darabonkint 18 frt. egy mázsa szalonna 40 frt. 1 font nyersfagygyu 26 kr. marhahus 10 kr. egy itcze bor 10 kr. sör 10 kr. pálinka 24 kr. zsir — kr. lámpaolaj 56 kr. (J.)

Nagykálló. Aug. 21. Buza 4 frt — kr. kétszeres — frt — kr. rozs 2. frt 70 kr. árpa 2 frt 70 kr. zab – frt — kr. tengeri 4 frt — kr. 1 öl tüzifa 11 frt. 1 mázsa széna 4 frt 50 kr. 1 font szalonna 36 kr. krumpli 1 kr. marhahus 12 kr. fagygyugyertya 40 kr. buzaliszt 12 kr: szappan 30 kr. buzadara 16 kr. szalma 2 kr. olaj itczéje 40 kr. borsó 10 kr; lencse 8 kr; köleskás. 10 kr. 1 itcze uj bor 14 kr. ó bor 20 kr. pálinka 16 kr. 1 font gerstli 12 kr. paszuly itczéje – kr; disznózsir 40 kr. (H.)

Székelyhid. Aug. 21. — Tiszta buza 3 frt 90 kr. kétszeres 3 frt — kr. rozs 2 frt 50 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 50 kr. tengeri 3 frt 80 kr. krumpli 2 frt 40 kr. szalonna fontja 40 kr. marhahus fontja 10 kr. 1 mázsa széna – frt — kr. 1 itcze bor 10 kr. pálinka 40 kr. 1 ölfa – frt — kr. (K.)

Derecske. Aug. 24. — Mai napon tartott heti várárunkon, a piaczi árak következők voltak: Buza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt 40 kr. rozs 3 frt — kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 1 frt. 60 kr. tengeri 4 frt 20 kr. szalonna fontja — kr. zsir itczéje — kr. sertéshus fontja — kr. marhahus — kr. (F.)

Nyiregyháza. Aug. 22. — Már harmadnap óta esik nálunk az eső folytonosan; földünk annyira megázott, hogy a mezei gazdák reménysége kissé éledni kezd; mert a késői tengeri s kolompérra még nagy hatása lehet; a legelőre sőt még a sarjura is kilátást nyujt s a szántás-vetést lehetségessé teszi. Ám a folytonos esőzés miatt mai hetivásárunk csekély volt. Kelt pedig: t. buza 3 frt 90 kr—4 frt. kétszeres – frt—– frt — kr. rozs 2 frt 75—80 kr. árpa 2 frt 10—50 kr. zab 1 frt 65—70 kr. tengeri 3 frt 60—70 kr.

(K. B.)

IV-dik közlése

az inség enyhitésére augusztus 14-töl 20-ig tett adakozások s ajánlatoknak.

36. Kereskedő Csanak József ur f. évi szept. 1-től jövő évi apr. végéig 8 hóra ajánl havonkint 60 frtot s a szeptemberre eső részletet által is adta 37. T. Kmety Pál orvos ur adott 200 frtot. 38. A becsületes szijgyártó czéh adott 3 frt 80 krt. 39. Pf. 1045. Polgár Piros József ajánl 1 köböl tiszta buzát, ezenfelül egy Piros Gábor nevü 9 éves árvát állandóul fölfogott s tanittat.

Az eddigi négy közlés szerint tehát bejött 454 frt 80 kr. készpénz, 1 pár csizma, 3 női kendő 14 font árpakása; — ajánlva van 27 köböl rozs, 25 köböl buza, 1 vaskonyha.

Továbbá kézi munkára ajánlkozott Hatvanutczából 234, Péterfiából 311, Csapóból 274, Czeglédből 251, Vargából 115, Piaczból 132, összesen 1315 napszámos.

Végre könyöradományra jelentkezett Hatvanutczából 54, Péterfiából 84, Csapóból 75, Czeglédből 85, Vargából 48, Piaczból 30, összesen 376 ügyefogyott; kik életidő szerint következő sorozatot képeznek: 10 és 20 év közt van 5, — 20 és 30 közt 14, — 30 és 40 közt 10, — 40 és 50 közt 40, — 50 és 60 közt 61, — 60 és 70 közt 126, — 70 és 80 közt 88, — 80 és 90 közt 25, — végre 90 éven felül 6.

Kelt Debreczenben 1963. Aug. 27.

Szentgyörgyi Elek m. k.
bizottmányi tollvezető.

Meghivás.

Az „István" gőzmalomtársulat f. é. szept. 6-kán d. e. 10 órakor a kaszinó termeiében rendes közgyülést fog tartani.

Tárgyai: 1. Jelentése a választmánynak a mult közgyülés ótai eljárásáról. — 2. Csanak József és Szabó Lajos uraknak az 1863. év feléről vezetett számadása s mint igazgatóknak utósó jelentése. — 3. Ezen számadás felülvizsgálására küldöttség nevezése. — 4. Ügyvédi jelentés a perek állásáról. — 5. A választmánynak a helybeli inség enyhitése végett tett ajánlata; — s több a közgyülés alatt fölmerülhető tárgy.

Mely közgyülésre a társulat részvényes tagjai meghivatnak.

Kelt Debreczenben az „István" gőzmalomtársulat választmányának 1863. aug. 19. tartott üléséből.

Vincze Viktor m. k. jegyző. Komlóssy Imre m. k. elnök.

69dik ÁRJEGYZÉK

az „István" gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemü	15 frt.	—	kr
B. ugyanaz apró „	15 „	—	„
C. dara középszerü	13 „	—	„
0. királyliszt	13 „	40	„
1. fánglliszt	12 „	40	„
2. mentiliszt	11 „	60	„
3. személyliszt	10 „	80	„
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendü	9 „	60	„
5. ugyanaz 2-dik „	7 „	80	„
6. barnakenyérliszt	6 „	80	„
Kétszeresliszt	7 „	40	„
Rozsliszt 1-ső rendü	8 „	—	„
Rozsliszt 2-dik rendü	5 frt.	60	kr.
00. árpakása	15 „	—	„
0. árpakása	14 „	—	„
1. árpakása	12 „	—	„
2. árpakása	10 „	50	„
3. árpakása	8 „	—	„
4. árpakása	7 „	—	„
Árpaliszt	4 „	—	„
Derece	2 „	80	„
Lábliszt	2 „	60	„
Korpa	2 „	40	„
Buzanj	3 „	60	„

☞ Minden zsákért 1 frt. 5 kr. letizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel számitott legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállitja.

Debreczen 1863. Jun. 22.

Kiadó: a debreczeni Szinügyegylet.
Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára
Jelzet: G485; Z6061

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.

	ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
Bécs		6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Pest	„	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ „
Czegléd	„	10 „ 27 „ „	9 „ 42 „ éjjel
Szolnok	„	1 „ 26 „ délu.	1 „ 20 „ „
Püsp.-Ladány	„	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
Debreczen	„	5 „ 25 „ „	8 „ 5 „ „
Tokaj	„	7 „ 24 „ este	11 „ 3 „ délc.
Miskolcz	„	8 „ 33 „ „	12 „ 52 „ délb.
Forró-Encs	„	9 „ 56 „ „	3 „ — „ délu.
Kassa	érk.		
Püsp.-Ladány	ind.	1 „ 53 „ délu.	1 „ 40 „ éjjel
B.-Ujfalu	„	2 „ 45 „ „	3 „ 6 „ reg.
Nagyvárad	érk.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „

II. Arad felé.

		8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
Bécs	ind.	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Pest	„	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
Czegléd	„	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
Szolnok	„	11 „ 45 „ „	12 „ 14 „ „
Mező-Tur	„	1 „ 23 „ délu.	2 „ 9 „ reg.
Csaba	„	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „
Arad	érk.		

III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.

	ind.	5 óra 21 perc reg.	11 óra — perc. délc.
Kassa		6 „ 34 „ „	1 „ 3 „ délu.
Forró-Encs	„	7 „ 52 „ „	3 „ 2 „ „
Miskolcz	„	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
Tokaj	„	12 „ 12 „ „	10 „ 29 „ éjjel
Debreczen	„	1 „ 45 „ délu.	12 óra 56 perc „
Püsp.-Ladány	„	4 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
Szolnok	„	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ „
Czegléd	érk.	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Pest	„	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
Bécs	„		
Nagyvárad	ind.	11 „ 12 „ délc.	9 „ 30 „ „
B.-Ujfalu	„	12 „ 5 „ délb.	11 „ — „ éjjel
Püsp.-Ladány	érk.	12 „ 54 „ „	12 „ 16 „ „
Czegléd	„	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ reg.

IV. Aradról Pest és Bécs felé.

	ind.	12 óra 41 perc délu.	8 „ 20 „ este
Arad		2 „ 14 „ „	11 „ 13 „ éjjel
Csaba	„	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
Mező-Tur	„	5 „ 9 „ „	4 „ 12 „ „
Szolnok	„	5 „ 56 „ este	5 „ 39 „ „
Czegléd	érk.	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Pest	„	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
Bécs	„		

A közállomásokróli indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasuthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szebenre naponkint este 6 órakor az utasok fölvétele nincsen korlátozva.

Nyiregyházáról Szathmárra vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor. Az utasok fölvétele 4 személyre korlátozva van.

Nyiregyházáról Beregszászba naponkint reggel 7 órakor. (Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.)

Nyiregyházáról Nagybányára, hétfő, kedd, csütörtök, és szombat este 6 órakor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Nagyváradról Kolozsvárra naponkint este 6 órakor, az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.

Tokajból Ujhelybe naponkint este 7 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Lőcsére naponkint éjjeli 12 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Przemyslre szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Szigethre naponkint éjjeli 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Munkácsra naponkint éjjel 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Buza és tengeri szállitásra árlejtés.

A nagybányai kinestári bányakerületi munkások számára szükségelt 51,600 bécsi mérő tiszta buza és 11,130 bécsi mérő tökéletes száraz tavalyi tengeri, melyekből

16,500 bécsi mérő buza Nagybányára
7,800 „ „ „ Kapnikbányára
1,670 „ „ „ Oláhláposra
2,100 „ „ „ Sztrimbulyba
3,330 „ „ „ Oláhláposbányára

továbbá:

7,000 bécsi mérő tengeri Nagybányára
2,850 „ „ „ Kapnikbányára
50 „ „ „ Sztrimbulyba
1,230 „ „ „ Oláhláposbányára

részletenkint leend szállitandó, f. év szeptember 18-kán a nagybányai kinestári gazdászati hivatal irodájában lepecsételt irásbeli ajánlatok utján áresökkentés fog tartatni.

Vállalkozni szándékozók erről oly módon értesittetnek, miszerint lepecsételt ajánlataikat f. év szeptember 18-ika déli 12 óráig a nagybányai kinestári gazdászati hivatal irodájába adják be, — későbbi ajánlatok semmi ürügy alatt el nem fogadtatván.

A szállitási feltételek Nagybányán, ugy Sztrimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdászati irodákban akármely órában megtekinthetők.

Nagybányán 1863. Augusztus 25.

1—5 A kinestári gazdászati hivatal által.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1863. évi aug. hó 21 n. 7721 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhirré tétetik, mikép Szarka János mint felperes részére, Hauzenberger József mint alperestől 500 frt váltói tartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, házibutorok, stb. nevezett alperesnek helybeli váradutczai lakásán folyó évi szept. hó 2. napján d. e. 9 órakor nyilvános árverés utján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kivánók meghivatnak.

Debreczen. 1863. Augusztushó 27.

1—1. Mocsy József váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1863 évi aug. hó 6 n. 726K szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhirré tétetik, mikép Kubinyi Kálmán mint felperes részére ifj. Veszprémi László mint alperestől 86 frt váltói tartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, boltbeli üvegáruk s szerelvények nevezett alperesnek helybeli piaczutczai boltjában folyó évi szept. hó 1 napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés utján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kivánók meghivatnak.

Debreczen. 1863. Augusztushó 23.

1—1 A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1863. évi jul. hó 27 n. 6915 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhirré tétetik, mikép Schweiger Bernát mint felperes részére Pap Mihály mint alperestől 84 frt váltói tartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, házibutorok, s gubák nevezett alperesnek helybeli kishatvanutczai 1494 sz. a. lakásán folyó évi, aug. hó 31. napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés utján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kivánók meghivatnak.

Debreczen. 1863. Augusztushó 27.

1—1. A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

Nyilvános árverés.

6976/1863. sz. a. Tanács végzése folytán köztudomásra jutlatik, miszerint a paczi erdőségben levő Rőzsokunyhónál, — csomókba összerakatott tergácsok, e folyó év szeptemberhó 5-kán nyilvános árverés utján — kint a helyszinen — a legtöbbet igérőnek, készpénzért el fognak adatni.

Debreczen 1863. Aug. 26.

1—1 A városi Tanács.

Bérbeadó kaszáló.

Nagy-Cserén néh. Király Istvánféle 8 boglyás kaszáló a szerencsi folyásban f. évi Mindszenttől fogva egy évre bérbe kiadó. — Értekezhetni Cs. u. 409 sz. a. a tulajdonossal.

1—5

Haszonbérlés.

Folyó évi november 1-sö napjától kezdve 5—6 évre haszonbérbe kiadó Unghvárt:

1) az ugynevezett savanyu fürdő — egészen ujból felépülve, nyári és téli időkben használatra alkalmas — 10 kettős fürdő és 9 lakszoba, kávéház, étterem és a haszonbérlőnek való lakással.

2) a korona czimü vendéglő.

3) a korona czimü kávéház 2 tekeasztallal.

Értekezni lehet Weinmann Lipót és Kornstein József uraknál Unghvárt, vagy Weinmann Lipót urnál Nagyváradon.

2—5

Szám 6578.

Cs. kir. szab. tiszavidéki vasut hirdetmény.

Vitelbérmérséklés a következő élelmi czikkek, ugymint: gabona, hüvelyes vetemények, gumós növények, zöldség, zsákbani liszt és göngyölet nélküli kenyér szállitásánál.

A tiszavidékben uralkodó nagy inség tekintetéből 1863 augusztushó 17-től fogva, a következő életnemüek fuvardija vámmázsán s mértföldenkint 1 3/10 krajczárra leszállittatik: u. m. gabona-küldemények (buza, rozs, kétszeres, árpa, zab) hüvelyes vetemények (borsó, lencse, bab, abrakbabó, köles) kukoricza, burgonya, répa, zöldség, továbbá, zsákbarakott liszt-kenyér pedig göngyölet nélkül is.

Bekövetkezendő megszüntetésig: a tiszavidéki vasuton ezen mérsékelt vitelbéren meg nevezett életnemüek minden mennyiségben és irányban szállittatni fognak.

Az árszabály szerint járó fel- és lerakási valamint az átalános biztositási dij külön beszedetik.

Bécs 1863. Augusztus 12.

2—3 *Az igazgatóság.*

820. 1863.

Árverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Osváth Ferenczné s nejének Zombor Máriának 1564 szám alatti 3 hold 450 □ öl szántóföldjével 1400 oszt. forintra becsült házok, folyó 1863. évi szeptember 30 s szükség esetében október 31 napjain d. u. 3 órakor a helyszinen tartandó nyilvános árverésen birólag el fog adatni.

Az árverési feltételek a városi telekkönyvi hivatalban megtekinthetők.

Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1863 julius 22-kén tartott üléséből.

2—3

1012. 1863

V. B. Árveresi hirdetés.

Mészáros János felperes részére, Tornay Ferencz helybeli vendéglős, mint marasztalt alperestől birót végrehajtás utján lefoglalt és megeecsült házi butorok, ágyleplek és több más ingóságok, a folyó évi szeptemberhó 22-dik napjának d. e. 9 s több azt követő óráiban, végrehajtást szenvedő piaczutczai lakhelyén nyilvános árverés utján a legtöbbet igéröknek azonnali készpénzfizetés mellett az 1012/1863. V. B. sz. alatti birói végzés folytán el fognak adatni.

Kelt Sz. kir. Debreczen város városi bíróságának 1863. aug. 10-én tartott üléséből.

Kiss Imre m. k.
2—3 főjegyző.

Árverési hirdetmény.

A néhai Dudás János csődtömegéhez felerészben leltározott debreczeni czeglédutczai 2025. sz. a. ház és külső földje f. évi szept. 17-dik s szükség esetében okt. 17-dik napjain, mindenkor d. u. 3 órakor a helyszinén csődválasztmányilag árvereltetni határoztatván: a 800 o. frtra becsült ház és külső földje a fentirt napokon árverésre kitétetik.

Mire a venni szándékozók azzal hivatnak meg: hogy az árverési feltételekot alulirottnál megtekinthetik.

Debreczen 1863. aug. 16.

2—3 Id. Südy György m. k. tömeggondnok.

Marhatelelletés.

Egy boldog vidéken, hol a lég igen egészséges és a fü most is térdig érő, két vagy háromszáz marha, telelletésre elfogadtatik. — Az igen kedvező feltételekről bővebb tudomást adhat

a debreczeni kertész-gazdászati
Ügynökség
(Piaczutcza Csanakház.)

3—5

A szülékhez!!!

Arramézve, hogy a gyermekek, születésüktől kezdve testileg könnyeden nevelkedhessenek s egészségben tartathassanak alulirt bátor vagyok a t. ez. szüléket figyelmeztetni az általam föltalált, folytonosan közkedvességben levő s csalhatlanul használó — s **„Kröczer Giliszta-chocolade"**-ja név alatt ismeretes hathatós szeremre; mely minden eddig ismert giliszta-ellenes szert minden tekintetben felülmul s a giliszta kiirtására gyermekek és felnőtteknél, a szó értelmében gyükeresen működik. Biztos és örvendetes hatásáról kezeskedem. Egyébiránt hiteles bizonyitványnyal, mely e **„giliszta-chocolade"**-nak kitünő hatását igazolja a használati utasitással együtt ingyen szolgálok minden vevőnek egy ily czimü könyvecskével, **„Szülék, lelkészek, nevelők, tanitók, tutorok, ember- és gyermekbarátok figyelmeztetése a „giliszta-chocolade-ra"**, melyben az én állitásaim, a hatóságok és orvosok legszebb bizonyitványaival erősittetnek meg.

☞ Ez általam készült **„Giliszta-chocolade"** Debreczenben csupán t. ez. ***Hegedüs Károly*** ur kereskedésében és t. ez. ***Thamássy Károly*** ur gyógyszertárában kapható. — Egy darabnak ára 20 kr o. é.

Kröczer Ágoston m. k.
3—5 gyógyszerész Tokajban.

Debreczen. 1863. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára
Jelzet: G485; Z6061